

Innst. O. nr. 8

(2006-2007)

Innstilling til Odelstinget fra forsvarskomiteen

Ot.prp. nr. 89 (2005-2006)

Innstilling fra forsvarskomiteen om lov om endring i lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret (gjeninnføring av særskilt stillingsvern mot oppsigelse for yrkesbefal)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

1.1.1 Bakgrunnen for proposisjonen

Forsvarsdepartementet legger med dette frem forslag til lov om endring i lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret (forsvarspersonelloven) for å gjeninnføre det særskilte stillingsvernet mot oppsigelse for yrkesbefal ansatt før forsvarspersonellovens ikrafttredelse 1. januar 2005.

Forsvarspersonelloven § 4 fastsetter at befal og vervede mannskaper tilsettes på de vilkår som er fastsatt i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. (tjenestemannsloven) med de avvik som følger av forsvarspersonelloven. Det er ikke fastsatt særskilte bestemmelser om oppsigelse av befal og vervede mannskaper i forsvarspersonelloven. Stillingsvernet for befal og vervede mannskaper er således som for statens tjenestemenn for øvrig. Før forsvarspersonellovens ikrafttredelse hadde yrkesbefalet et stillingsvern gjennom lov 10. juni 1977 nr. 66 om yrkesbefal m.m. i Forsvaret (yrkesbefalsloven) som innebar at yrkesbefalet kun kunne sies opp etter tjenestemannsloven når tjenestemannen på grunn av sykdom er varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste. Yrkesbefalet kunne således ikke sies opp grunnet bortfall av arbeid.

I Ot.prp. nr. 60 (2003-2004) om lov om personell i Forsvaret ble det ikke foreslått endringer i det sær-

skilte oppsigelsesvernet til yrkesbefal. Stortinget vedtok imidlertid å fjerne dette vernet, jf. Innst. O. nr. 94 (2003-2004) til lov om personell i Forsvaret, for å harmonisere yrkesbefalets oppsigelsesvern med øvrige tjenestemenn i staten. Endringen omfattet også ansettelsesforhold inngått før lovens ikrafttredelse 1. januar 2005. En slik omlegging ville innebære en inngripen i etablerte rettigheter for yrkesbefalet.

Forsvaret er i en langvarig omstillingsprosess som er svært krevende, ikke minst for de ansatte. I denne prosessen er det viktig å ha en god dialog med de ansatte og deres organisasjoner. For å bidra til denne prosessen, styrke dialogen og det konstruktive samarbeidet med de ansattes organisasjoner i den videre omstilling av Forsvaret, foreslår derfor Forsvarsdepartementet en gjeninnføring av det særskilte stillingsvernet mot oppsigelse for yrkesbefal ansatt før forsvarspersonellovens ikrafttredelse 1. januar 2005.

1.1.2 Høring

Lovendringen i proposisjonen forutsettes å tre i kraft straks. Det har på bakgrunn av den knappe tid som har stått til rådighet derfor ikke vært mulig å sende forslaget på høring. I stedet har departementet avholdt et møte med personellorganisasjonene der lovforslaget ble presentert, og hvor organisasjonene ble gitt anledning til å uttale seg om lovforslaget. Tilstedeværende personellorganisasjoner gav sin støtte til lovforslaget.

1.1.3 Ikrafttreden

Departementet foreslår som nevnt at endringen skal tre i kraft straks.

1.2 Gjeninnføring av det særskilte stillingsvernet mot oppsigelse for yrkesbefal ansatt før forsvarspersonellovens ikrafttredelse

1.2.1 Gjeldende rett

Forsvarspersonelloven § 4 fastsetter at yrkesbefal tilsettes på de vilkår som er fastsatt i tjenestemannsloven, men med de avvik som følger av forsvarspersonelloven. Det er ikke fastsatt særskilte bestemmelser om oppsigelse av befal i loven, og yrkesbefalets stillingsvern er således det samme som for statens tjenestemenn for øvrig. Dette innebærer at oppsigelse kan følge av tjenestemannens forhold, eller på grunnlag av endringer i virksomheten som medfører bortfall av arbeid. Det gjelder et generelt krav til saklighet for vedtak om oppsigelse, hvilket forutsetter at arbeidsgiver forsøker å finne alternative løsninger i virksomheten for å unngå oppsigelse. Arbeidsgiver plikter å undersøke om det finnes, og eventuelt tilby tjenestemannen annet passende arbeid i virksomheten før oppsigelse kan besluttes.

Før forsvarspersonellovens ikrafttredelse 1. januar 2005, ble yrkesbefalets stillingsvern regulert av yrkesbefalsloven. I henhold til yrkesbefalsloven kunne yrkesbefal kun sies opp etter tjenestemannsloven når tjenestemannen på grunn av sykdom kunne anses varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste. Yrkesbefalet kunne således ikke sies opp grunnet bortfall av arbeid. Innføringen av personelloven medførte således at yrkesbefal tilsatt før lovens ikrafttredelse fikk et endret stillingsvern.

1.2.2 Departementets lovforslag

På bakgrunn av de forhold som er nevnt i kapittel 1, foreslår departementet en gjeninnføring av det særskilte stillingsvernet mot oppsigelse for yrkesbefal ansatt før forsvarspersonellovens ikrafttredelse 1. januar 2005.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget anses ikke å medføre merkostnader på Forsvarsdepartementets budsjett.

1.4 Merknader til lovforslaget

Til § 19 annet ledd

Nytt annet ledd i § 19 fastsetter at yrkesbefal som var ansatt før lovens ikrafttredelse 1. januar 2005 ikke kan sies opp, med mindre yrkesbefalet på grunn av sykdom er varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste, jf. tjenestemannsloven § 10 nr. 2 bokstav a.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Thor-

bjørn Jagland og Signe Øye, fra Fremskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Henning Skumsvoll og Per Ove Width, fra Høyre, lederen Jan Petersen, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bjørn Jacobsen, merker seg at forslaget til lov om endring i lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret (forsvarspersonelloven) er å gjeninnføre det særskilte stillingsvernet mot oppsigelse for yrkesbefal ansatt før forsvarspersonellovens ikrafttredelse 1. januar 2005.

Komiteen viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 60 (2003-2004) om lov om personell i Forsvaret, jf. Innst. O. nr. 94 (2003-2004) til lov om personell i Forsvaret, vedtok å fjerne det særskilte oppsigelsesvernet til yrkesbefal for å harmonisere yrkesbefalets oppsigelsesvern med øvrige tjenestemenn i staten, til tross for at det ikke forelå et slikt forslag fra Regjeringen. Denne endringen omfattet også ansettelsesforhold inngått før lovens ikrafttredelse 1. januar 2005. Komiteen erkjenner at en slik omlegging ville innebære en inngripen i etablerte rettigheter for yrkesbefal ansatt før lovens ikrafttredelse.

Komiteen er klar over at den langvarige omstillingsprosessen i Forsvaret er svært krevende, ikke minst for de ansatte. En sentral del av moderniseringen av Forsvaret er målet om en personellstruktur som er i balanse når det gjelder kompetanse, alder og grad i forhold til Forsvarets behov. Komiteen er enig at det i denne prosessen er viktig å ha en god dialog, og et nært og konstruktivt samarbeid med de ansatte og deres organisasjoner. Komiteen merker seg også at departementet er av den oppfatning at den videre omstillingen av Forsvaret kan gjennomføres uten at det er behov for å si opp yrkesbefal.

Komiteen støtter forslag om lov om endring i lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret (gjeninnføring av særskilt stillingsvern mot oppsigelse for yrkesbefal).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er tilfreds med at Regjeringen og de andre partier nå har endret sitt syn på å sikre etablerte rettigheter for yrkesbefal og at det nå er enighet om å reversere lov om endring i lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret (forsvarspersonelloven).

Komiteens medlem fra Høyre viser til at de regler som gjelder for statens tjenestemenn, er allment akseptert og tilfredsstillende for store grupper arbeidstagere, og at de etter forslaget ansees som tilfredsstillende også for befal ansatt etter 1. januar 2005. Dette medlem er klar over at endringen som skjedde i 2005 for befal allerede ansatt i Forsvaret er omstridt, og legger vekt på at Regjeringen, i likhet med regjeringen Bondevik II, mener dette ikke er nødvendig for å gjennomføre omstillingene i Forsvaret.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret (gjeninnføring av særskilt stillingsvern mot oppsigelse for yrkesbefal)

I

I lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret skal § 19 nytt annet ledd lyde:

Yrkesbefal tilsatt før 1. januar 2005 kan sies opp etter lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn

§ 10 nr. 2 bokstav a når tjenestemannen på grunn av sykdom er varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste. For øvrig kan yrkesbefal tilsatt før 1. januar 2005, ikke sies opp etter reglene i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i forsvarskomiteen, den 9. november 2006

Jan Petersen

leder

Bendiks H. Arnesen

ordfører

